

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

IV. Vsum fori videri contrarium his regulis, cùm statim appelletur ab
Episcoporum interlocutionibus, non expectata Metropolitanani vel Summi
Pontificis cognitione. Concilio quoque Francofordiensi, & ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

infringi, appellationis istius remedium cuique paratum est. Eadem ratio erit decretorum Concilij Tridentini, de matrimoniorum clandestinorum nullitate, de votis monachorum post quinquennium non dissolvendis, de Episcoporum & Parochorum residentia, & aliis quæ legis regie vires cum semel acceperint, si quid contra tentatum fuerit, appellationi ab abusu locus erit. Et ut generaliter loquar, si constanti usu recepti canones, vel inveteratæ consuetudines, adjectæ in fundandis beneficiis conditiones, privilegia Ecclesiis legitime indulta, vel cetera in quibus Libertates Ecclesiæ Gallicanæ constitui solent, aliquo pacto violentur, appellationibus istis omnia restituentur in integrum, & in contrarium acta rescinduntur. Hoc tamen discrimine lites ejusmodi instituuntur, ut si de rescriptis Romanæ Curie per obreptionem elicitis agatur, ab executione rescripti, non autem à confessione provocetur; ut etiam hoc loquendi genere reverentia quæ apostolicæ sedi debetur, omnibus significetur. Secus se habet in Episcoporum judiciis; à quibus, non autem à sola eorum executione, appellari solet.

II. Maxime verò cavere debent iudices ne patrociniū ultra quàm par sit in detrimentum ecclesiasticæ jurisdictionis proferrant. Quod variè accidere potest, scilicet si non solum se canonum exactores præstent, sed etiam executores; id est, si pronuntiantes de abusu admisso, eo gradu non hæreant, sed etiam de negotio ecclesiastico judicium ferant. Deinde si ad cavillationum angustias disceptationem istam redigant, quæ matura cognitione dirimi debet, & eo solum casu institui, cum abusus est apertissimus, notorius, & manifestus, juxta veterem harum appellationum formulam, quæ ab abusu *novorio* inscribatur, alioqui in specie dubia & controversa satius est ecclesiasticis iudicibus litem relinquere.

III. Necessè est enim ut iudices regij hoc sibi proponant, judicia canonica nullo modo ad jurisdictionem regiam pertinere, sed communi Episcoporum & Principum consensu ab ipsis Christianæ religionis primordiis ecclesiasticæ jurisdictioni addicta. Quare si necessitate cogente in eas cognitiones regia jurisdictione aliquando excurret, ita se gerere debet, ut lineas à majoribus hac in re defixas non egrediatur. Observatum est autem à nobis isto & superiore libro non passim sed duabus potissimum de causis judicia canonica à Principibus olim aut tentata aut suspensa fuisse. Vna est, si periculum scandali & offensionis publicæ emergeret, ob apertissimam canonum violatio-

nem, quæ maximè piorum animos lædere solet. Altera est, si contra omnem judiciorum ordinem, per dolum, circumventionem, & machinationem, judicio ecclesiastico Episcopi vel Clerici opprimerentur, ut accidit in causa Athanasij. Si eandem viam insistant hodie Principes, hoc nullam potest illis invidiam creare apud eruditos & prudentes rerum æstimatores: quia præter superiorum Principum exemplum, sapientissimorum quoque hujus ævi Theologorum sententia nituntur. Qui licet amoveant omnem à Principibus in res merè ecclesiasticas jurisdictionem, attamen necessitate cogente jure defensionis licere Principibus aiunt injustorum mandatorum executionem impedire.

IV. Si quis ad hanc necessitatem coercere velit patrociniū regium, usus fori quotidianus periclitari videbitur, quo ab ipsis interlocutionibus Episcoporum appellatur tanquam ab abusu, non expectato ultimo judicio; multò minùs expectata Metropolitanani vel Summi Pontificis cognitione, qui res contra canones ab Episcopis judicatas emendare potuisset. Sanè praxis illa & fortitura solâ remediij celeritate niti potest. Alioquin si Concilij Francofordiensis ratio habeatur, (quod jussu Caroli Magni & auctoritate Hadriani I. coactum, & ex Episcopis Galliæ, Italiæ, & Germaniæ compositum diximus) causæ Clericorum ad Regem deferri non debent nisi post Metropolitanani judicium, unâ cum ejus literis. Tunc enim in causis privatis Clericorum, Romana sedes non appellatur. Itaque post ultimum judicium ecclesiasticum locus erat cognitioni regie, non antea. Regiam dixi, quia hæc cognitio non permittebatur Comitibus aut Missis Dominicis, sed soli Consistorio Regis. Quod apprime congruit cum Iustiniano, qui Novella constitutione præ-

fectis prætorio jus prohibendi permittit ne canones ab Episcopis infringentur; sed rerum malè gestarum correctionem imperio, id est, sibi, reservavit. Apud nos edictis regis Pragmaticæ Sanctionis primùm, deinde Concordatorum quæ illi successerunt, executio, quemadmodum etiam ceterorum canonum quorum sententia constitutionibus quibusdam regis est munita, Curis Parlamenti commissâ est. Ceteræ canonum violationes usu inveterato potius ad eas Curias referuntur quàm edicto aliquo illis specialiter tributæ sint.

Quare summopere laudanda est viri superillustri Petri Seguierij Franciæ Cancellarij pietas erga Regem & Ecclesiam Gallianam, qui divinam qua pollet ingenij vim

Statut. l. 4. contra Regem Angliæ c. 14.
Simancas de Catholicis instit. T. 4. f. 35.
Covarruvias pract. Quæst. c. 15.
Cajetanus, Gerson, Victoria, & alij, quos alibi laudavi.

Concil. Francoford. laudatum cap. v. t. h. j. x. lib. 1.

Nov. v. 1.

Elogium Petri Seguierij Galliarum Cancellarij.

& acerrimum iudicium in id convertit, ut veterum vestigiis sibi perspectè cognitis insistens, rationem quandam aggrediretur, qua, retenta regij imperij auctoritate integra & illibata, ecclesiastica jurisdictionis & disciplina vigor per appellationes ab abusu juvaretur potius quam infringeretur. Ea de re vir ille summus, auctore Eminentissimo Cardinali Duce Richelio, (in quo utraque dignitas felici & amico scedere conjuncta est) jussu Principis constitutionem pro munere suo molitur (cujus sententiam solita facundia, occasione cujusdam negotij quod in Consilio regio discutiebatur, Consiliariis Consistorianis communicavit) qua Sacerdotij & Imperij Concordia plenissimè fovetur.

V. Enimvero quia contingere solet aliquando ut magistratus, præter sententiam Regum, ecclesiasticæ jurisdictioni injuriam faciant, illisque se rebus immisceant à quibus ex præscripto legum & canonum temperare debent, relictum est etiam Episcopis appellationis ab abusu remedium adversus ipsa supremarum Curiarum tribuna- lia, quæ Sanctioris Consistorij decretis rescinduntur. Eorum aliqua recensentur à Decisionum Collectoribus, quorum antiquius esse puto illud quod anno MDLIV. latum, Curia Tolosana placitum rescidit, quæ Clericorum incontinentium emendationem ab Episcopis neglectam ad se traxerat. Anno quoque MDLIV. rescissum fuit Curia Rotomagensis decretum de ordine Litaniarum à Rege indictarum & Prædicatoris electione. Tandem Edicto constitutum fuit ut si de imminuta iurisdictione ecclesiastica conquererentur Episcopi, iudicium inferiorum usurpatio à Curiis supremis reprimetur: si verò ipsæ Curia in eo peccarent, Consistorij regij decreto earum invasio compesceretur.

VI. Sequitur aliud quod regiarum constitutionum læsionem respicit. Quæ aut canones confirmant, (de quibus jam dictum est) aut de beneficiis decernunt, (qua de re dicitur abundè como. tertio) aut litium instituendarum tam in causis civilibus quam in criminalibus ordinem præscribunt. quæ constitutiones ab ecclesiasticis iudicibus æquè ac à ceteris observari debent, præcipuè si à Principe id quoque cautum fuerit. Ordo enim quem sequi oportet in iudiciis canonicis, à Principibus olim præscriptus fuit, ut abundè dixi superius. Quibus testimoniis adjungi potest locus elegans, petitus è Concilio Constantinopolitano sub Flaviano; unde probatur non solum leges publicas in ordine iudiciorum ecclesiasticorum

observatas fuisse, sed etiam auctoritatem indulgendi in ea re quod vellet, penes Principem fuisse. Contendebat Eutyches Acta synodi contra se à Flaviano Archiepiscopo habitæ corrupta fuisse; idèoque ut coram Florentio Patricio & cuncta synodo iterum recenserentur, impetravit à Theodosio. Huic discussioni non adfuit Eutyches; sed Constantino monacho procuratori mandatum suum dedit: quem Meliphthongus Episcopus hac ratione repellebat, quòd criminalis causa secundum leges per procuratorem tractari non poterat, quin præfens adesset accusatus; nisi aliter jusserit Imperator, inquit, cui parendum erit. Inde profectum ut de ordine iudiciorum nihil ferè constitutum legatur ab antiquis Conciliis, quia legitimum ordinem in iudicando Episcopi sequebantur. Si quid verò canonice discussioni accommodatum & à legibus omissum decernerent, quod eam iudiciorum partem attingeret, in ceteris articulis se leges sequi profitebantur. Hoc patet ex canonibus Concilij Carthaginensis, qui verant servos, vel proprios libertos, ad accusationem admitti, nec alios quos ad accusanda publica crimina leges publicæ non admittunt. Idem de testibus constituit. Ceterum antequàm ab hoc canone discedam, non ingratum lectori fore puto, si ultima ejus verba cum canone sexto Synodi Constantinopolitanæ œcumenicæ Secundæ comparando illustrem; præsertim cum inde petatur regula quæ usui futura sit in causis privatis Novatorum hujus seculi. Verba canonis sunt ista, postquam infames, hæreticos, paganos, Iudæos ab accusatione Clericorum removisset: *Sed tamen omnibus quibus accusatio denegatur, in causis propriè accusandi licentia non neganda.* Eadem sententia Synodi Secundæ, quæ hæreticos & ceteros quosdam ad accusationem Episcoporum aut Clericorum non esse admittendos docet, si de crimine ecclesiastico agatur; ceterum non discussa eorum persona vel religione admittendos esse, si suam injuriam & id quod interest persequantur. *Oportet enim, inquit, Episcopi conscientiam omnino esse liberam, & eum qui sibi injuriam factam dicit, cujuscunque sit religionis, jus suum consequi.*

VII. Si cui verò scrupulus aliquis hæreat an ordo iudiciorum canonicorum à legibus publicis formam acciperet, Gregorium Magnum adeat: qui Ioanni Defensori eunti in Hispanias commonitorium dedit, legibus Theodosii & Novellis Iustianiani instructum, ut sententias ab Episcopis Hispanis latis, nullas esse revinceret, eò quòd non servatis legum solennibus reddita

Consil. ann. 1625.
1625.

Consil. Cap. 11.
1. 2. m. 1. 2. 3.
2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Consil. ann. 1625.
1625.

Can. 119. C. 119.

Can. 119. C. 119.
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.